# Soppa i Sibirien

Av Smilla Luuk

*Sibirien (ryska: Sibir) är ett vidsträckt geografiskt område som utgör större delen av norra Asien. Namnet kommer ursprungligen från det mongoliska altay-språket och betyder ”Det sovande landet”. Sibirien är ungefär 13,1 miljoner km² stort, men det bor endast cirka 3 invånare per km² i området. Regionen förknippas ibland med deportation, fångläger och kyla.*
*https://sv.wikipedia.org/wiki/Sibirien*

Det är när jag ska lägga upp en bild från vår nya lägenhet på Instagram som jag för första gången kommer i kontakt med områdesnamnet Sibirien. Innan jag ska publicera bilden lägger jag till så kallad geotag - en geografisk markering av den plats där bilden togs - och appen föreslår taggen "Sibirien".

Men vår nya lägenhet ligger inte i det kalla, ryska, glesbefolkade Sibirien. Nej, jag och min familj har just flyttat från Enebyberg i förorten till Frejgatan mitt i Vasastan. Cykelställ, brännbollsturneringar och trädalléer har bytts ut mot to go-muggar, trenchcoats och lattepappor. Och jag älskar det - istället för att behöva passa en buss som går en gång i timmen för att ta mig till ett köpcentrum så fort jag behöver något kan jag nu bara ta hissen ner och stiga ut genom porten. Här finns precis allt man behöver inom en fem minuters promenad; gym, mataffär(er), pressbyrå, thai-kiosk, indisk restaurang, skomakare, kemtvätt, sushirestaurang, klädaffär, bageri, fikaställe(n), förskola, prylbod, detaljhandelsvaruhus, pappershandlare, solarium, låssmed, you name it. Bara på den 800 meter långa vägen mellan mig och min skola finns det sju (7!) olika antikaffärer. Sedan är i och för sig Roslagsgatan lite känd för att vara antikaffärernas Mecka i Stockholm, men ändå.

Och som om det inte vore nog med att Vasastan rymmer ungefär alla affärer man kan tänka sig, så kryllar det dessutom av människor på gatorna. Det är det aldrig folktomt eller tyst ute, alltid finns det någon som pratar i en mobiltelefon, en bil som brummar, ett barn som skrattar, en hund som skäller. Mina nya hemma-kvarter är så långt ifrån Sibirien man kan komma, i Vasastan går det inte att känna sig ensam eller uttråkad.

Men av någon outgrundlig anledning verkar området, trots dess liv och värme, fått namnet "Sibirien". I alla fall om man ska tro Instagram. Jag lägger först inte så mycket vikt vid geotaggen, bortförklarar den med att det måste vara en bugg i systemet alternativt någon som själv skapat den för att skoja med användarna. Men så en dag ser jag att en italiensk restaurang ska öppna bara ett kvarter ifrån där jag bor. På dörren sitter en upptejpad lapp: "Italien kommer till Sibirien". Återigen väcks frågan till liv inom mig, lappen på dörren bekräftar ju faktiskt att namnet "Sibirien" används. När jag kommer hem frågar jag mina föräldrar om de vet något om namnet. Det gör de inte, men de säger att det finns en restaurang bara någon minut från vår port vid namn "Sibiriens soppkök". De pekar ut genom fönstret. "Du kan ju gå dit och fråga!"

Sagt och gjort, dagen efter beger jag mig till Roslagsgatan 25. Restaurangens stora skyltfönster kantas av en ljusslinga med gröna, blå och rosa lyktor, och snett framför

dörren står en vattenskål avsedd för hundar med skylten "Doggy bar". När jag går in plingar det till ovanför mitt huvud. Jag beställer en lunchsoppa - kycklingsoppan Mofasa - och damen bakom kassan säger “Slå dig ner var du vill” samtidigt som hon lite trött gestikulerar ut i den nästan tomma restaurangen.

Strax efter att jag satt mig vid ett bord kommer en liten chihuahua och hoppar upp i soffan bredvid mig. Det förklarar doggybaren utanför. Jag frågar damen i kassan, som verkar vara ägaren av restaurangen, om det är okej att hunden sitter bredvid mig samtidigt som jag lite smidigt ber om WiFi-koden. Det är okej, och jag får koden. Precis när jag ska fråga om restaurangens namn surrar det till i ägarinnans bakficka, och hon svarar med ett enkelt "Miriam". Jag avvaktar med min fråga, och ser mig istället omkring.

Om jag skulle välja ett ord att beskriva inredningen och stämningen på restaurangen skulle jag välja ordet "hemtrevligt", för det är verkligen precis vad det är. Väggarna pryds av allt från handskrivna kom ihåg-lappar och tavlor till speglar, musikinstrument och affischer, och det är imma på fönstren. Ur två högtalare spelas det blandad musik med påfallande hög volym, och så doftar det underbart gott - lite som i mitt barndomskök en söndagskväll.

Hade mina föräldrar inte på förhand berättat för mig att sopporna från Sibiriens soppkök är fantastiska hade jag nog blivit förvånad över vilken gastronomisk toppklass kycklingsoppan Mofasa håller när jag får den framför mig. Medan jag sitter och njuter av kombinationen kokosmjölk, pumpa, chili och ingefära reser sig ett par som var restaurangens enda ursprungliga gäster och plötsligt är jag, den lilla hunden och Miriam själva i lokalen.

Miriam blir med ens märkbart mer avslappnad. Hon plockar ner lunchmeny-tavlan och sätter sig vid ett bord bredvid mig. Samtidigt som hon omsorgsfullt suddar ut varje rätt på menyn med hjälp av en fuktad trasa ropar hon högljutt till vad jag antar är kocken i köket: "Vad blir det för soppor imorgon?". Ut från köket uppenbarar sig en rund man i svart kockrock och vitt förkläde. "Imorgon tänker jag mig att det blir köttsoppa! Med koriander! Och kanske sesamolja, om vi hinner handla." Han är otroligt entusiastisk över alla smaker han ska kombinera i morgondagens gryta och gestikulerar viftande med händerna innan han försvinner in i köket igen.

Min soppa börjar ta slut, och jag har nästan glömt bort det egentliga syftet med mitt restaurangbesök. Frågan om restaurangens namn måste ställas, det var ju därför jag kom hit. Jag vänder mig om mot Miriam. "Det var en otroligt god soppa! Förlåt, jag måste bara fråga, varför heter det just 'Sibiriens soppkök'?". Hon tittar upp och skrattar lite för sig själv. Stänger locket på pennan hon håller i handen med ett klick och blickar ut genom fönstret. "Det finns en skröna om att det här området förr i tiden kallades för Sibirien. Det var när det inte fanns några hus uppbyggda mellan Brunnsviken och här, så det blåste kallt rakt in. Ingen ville bo här, det var så kallt och ensamt och öde att man började kalla området för Sibirien. Fast det var längesen. Det är först under de senaste fem åren som mäklarna har tagit upp det igen." Hon nickar som för att bekräfta vad hon nyss sagt, och sedan återgår hon till sitt.

Jag blir otroligt nyfiken och har en rad följdfrågor som jag vill ställa. Men Miriam har tydligt signalerat att vår lilla konversation är över, så jag börjar googla på min telefon. Och det visar sig att det hon säger är delvis sant. På killingen.se, en boendeförenings privata hemsida, kan man läsa följande:

"Kvarteret Killingen ligger i ett område som i folkmun kallas för Sibirien och är en del av Vasastan. Sibirien är ett öknamn som uppstod på 1880-talet när arbetare tvingades flytta till dessa kvarter i utkanten av Stockholm från andra håll i innerstaden. Arbetarna var inte precis glada för detta. En del av dem drog paralleller med det som samtidigt hände i Ryssland där oppositionella personer och folkgrupper av tsarregimen blev tvångsförflyttade till Sibirien i Ryssland. Att detta avlägsna område i Vasastan länge haft ett dåligt rykte gjorde inte arbetarna gladare. Sibirien hade i flera decennier fram till 1880-talet legat för fäfot i väntan på nya stadsplaneringen. Under denna tidsperiod befolkades de alltmer förfallna trähusen och ladorna av Stockholms många fattighjon, kriminella och prostituerade."

En lokal boendeförenings hemsida kanske i och för sig inte är den mest trovärdiga källan, men efter en stunds ytterligare sökande hittar jag mer information i Stockholms Stadsmuseums arkiv. Där står det om den enorma befolkningsexplosion som skedde under 1800-talets senare hälft i Stockholm. Den kraftiga befolkningsökningen i kombination med stadens redan välbebyggda kärna gjorde att man fick börja bygga hus längre norrut och flytta delar av invånarna dit. Särskilt arbetarklassen föll offer för denna förflyttning, eftersom de inte hade råd att bo kvar i stadens centrum. Man började kalla området för Sibirien. Arkivet hänvisar vidare till romanen Pojke i Sibirien (1940), som skildrar en pojkes uppväxt i 1910-talets Vasastan. I romanen beskriver pojken hur hans hem ligger på en plats som kallas Sibirien "därför att det ligger bortom all ära och redighet".

Så det är alltså sant. Gatorna jag går på, som idag är fulla av liv och rörelse, har en gång varit föraktade och kyligt öde. Det går knappt att föreställa sig. Jag är så inne i mitt googlande att det är först när min telefon signalerar att jag bara har 20 % batteri kvar som jag inser att resterna av min soppa har kallnat. Jag reser mig upp för att betala, och passar på att fråga vad chihuahuan heter. Alfons. Miriam ser lite ursäktande ut när hon förklarar att Alfons ibland måste följa med till restaurangen när hon jobbar hela dagarna, han klarar inte av att vara ensam hemma så länge.

Jag berättar att jag också har en valp hemma som inte heller klarar av att vara ensam hemma. Hon skrattar och förklarar att Alfons inte är en valp - han är tolv år. "Och när han var liten, då var han yttepytte. Då fick man lyfta honom över tröskeln, han klarade inte av att gå över själv." Hon skrattar, och får med ens något varmt och mjukt över sig. När jag har betalat så vinkar jag hejdå. Hon säger "Vi ses".

I samma sekund som ringklockan plingar till ovanför mitt huvud slår ljuset emot mig och jag får kisa för att inte bländas totalt. Solen värmer mig i ansiktet, och jag passerar en mamma med barnvagn, en blomsteraffär, ett gäng tjuvrökande ungdomar, en inredningsbutik, en indisk restaurang, en tant med en liten vit mops, en skönhetssalong, en garageinfart och en förskoleklass när jag går de hundra metrarna hem igen.

Precis innan jag ska gå in stannar jag upp och blickar ut över gatan jag nyss vandrat på. Jag svävar iväg i tanken, och plötsligt blir den livfulla gatan tom och tyst. Som genom ett trollslag täcks asfalten av is, och den lilla vita mopsen växer sig jättelik samtidigt som den antar formen av en isbjörn. Runt omkring mig blåser det hårda vindar, och långt borta kan jag skymta en ihopkrupen gestalt som drar en sliten jacka tätt omkring sig. Jag blundar och känner doften av trä och iskyla. Sedan blinkar jag till, skakar av mig synvillan och återgår till det normala. I hissen på väg upp till femte våningen lägger jag ut ett foto av min kycklingsoppa på Instagram. När jag ska ge bilden en geotag ler jag för mig själv och samtidigt som jag väljer alternativet "Sibirien".

**Källor:**

https://sv.wikipedia.org/wiki/Sibirien
http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/sibirien
http://www.killingen.se/web/printpreview.aspx?printpreview=1